

KLAPA «REFUL»

Klapa «Reful» iz Splita, djeluje od 1989.godine. Prvotno je bila sastavljena od sedam članova, a od 1998.godine klapu čini pet članova.

Godine 1994. i 1995. klapa «Reful» finalist je završnih večeri festivala u Omišu, a od 2001.godine stalni je sudjelovatelj «Večeri izvornih napjeva» omiškog festivala i u toj konkurenciji, do 2006. godine, uvijek je zaslužila poziciju između 2. i 4. mjesta.

Godine 2006., klapa «Reful» pobjednik je «Večeri izvornih napjeva», po ocjeni stručnog povjerenstva.

Za klapu je karakteristično da je čini pet članova, dakle, svaki glas svoja je dionica i to daje posebnu draž, pjevačku odgovornost i izvornost zvuka. Kritika javnosti i glazbenih stručnjaka posebice ističe fuziju glasova i autentičnost prave dalmatinske klape. «Klapaštvo» se očituje i kroz prijateljstvo članova i njihovih obitelji.

Uz dalmatinsku pismu, klapa se okušala i u sakralnom glazbenom izričaju, pa je tako uspješno izvela koncerte u katedrali Sv. Dujma u Splitu, povodom Sudamje (2003.g. i 2005.g.), kao i u samostanu sestara enediktinki na Hvaru (2004.)

SLOBODNA DALMACIJA

04.01.2010.

CD splitske klape usrećit će ljubitelje izvorne dalmatinske pjesme
„REFUL“ novim CD-om pomeo lažne klape

Kad vam u poplavi kojekakvih "klapskih" izdanja u ruke dođe jedan stvarno klapski CD komplet, poput ovoga jednostavno naslovljenog "Reful" po imenu titulara, a u izdanju Croatia Recordsa, oni koji poput potpisnika štaju izvornu dalmatinsku pjesmu moraju biti ushićeni.

Ponajprije iskrenošću interpretacija koje su godinama prisutne bez naročita efekta, pa i na priredbama kojima je upravo izvorno pjevanje svetinja, unatoč najvišim priznanjima, kao što je ono najveće utrženo od stručnjaka 2006. godine u Omišu.

No, nije namjera kaditi pjevanju na koje smo nebrojeno puta ispucali sav arsenal atributa, pa ih ne treba opetovati ovom zgodom, nego s povodom progovoriti o izvornosti u koju se svi kunu, ali je nerijetko pogrešno tumače. Ne samo repertoarnim odabirom, dakle pristupom, nego, ne manje bitno, rasporedom glasova unutar postave i formatom pjevačkog tijela.

Sve izrečeno ide na ruku splitskom Refulu, pa makar izgledalo uopćeno, ima za cilj verificirati ispravnost promišljanja pjevanja koje i ne uživa podršku medija, osim, srećom, na pozornici u Omišu.

Toliko, posredno o tankočutnim, largo pjesmama punim melankolije u pet glasova ("Otkad te znam", "Dobra večer, ružo moja"...) u kojima je svakome ostavljena mogućnost soliranja, pa i eksponiranja u pjevačkom smislu, dakako, u ovlastima koje ostavlja upravo klapsko pučko pjevanje, recimo, varošskog tipa. Svjetovno, dakako, na uho, u čijoj je podsvijesti crkveno pjevanje.

Bijeg od zbornih formi

Sjetio se te činjenice i Festival dalmatinskih klapa prije nekoliko godina, točnije tadašnji umjetnički ravnatelj **dr. Miljenko Grgić** pravilno akceptirajući problem izvornog pjevanja i spasonosnog bijega od većih, zbornih formi.

Limit s pet pjevača na Večeri izvornih napjeva pogodio je u srž problema, signalizirajući problem s koncertom koji je postao jednom od najvjerodostojnijih večeri festivala, premda se, kad je već zaživjela, mogla dorađivati posebnim stimuliranjem novih zaboravljenih napjeva, pa i, makar zvuči paradoksalno, povećanim brojem pjevača u bas dionicama.

Vratimo se Refulu, pjevačima koji su ostali dosljedni upravo takvoj klapskoj pjesmi, rasterećenoj festivalskih prestiža i stresova, čvrsto vezanih prijateljstvom u pjesmi, što je danas iz razumljivih razloga zanemarivo.

Ne treba gledati u 21. stoljeću tako klaustrofobično, rekli bi sjajni riječki pjevači na ovakve teze, a mi opet "tjerati svoju" argumentom kako su u najelitnijoj postavi klape Trogir mogli pjevati samo pravi pravcati Trogirani. Nešto poput Alke!

Logika malih sredina nije se mogla preslikati na veće. Ne, nije šovinizam u pitanju, nego izneseno potencira sve specifičnosti govora, pjesme i mentaliteta, toliko poželjnih autohtonosti. Otišli smo predaleko, tko će danas na audicijama još tražiti osobnu?

Ali tko je bolje od Trogirana mogao donijeti trogirске pjesme, ili Ošjak veloluške, Maestrala dubrovačke, Lučice splitske..., ili poput Refula one što su odzvanjale s noge na nogu spuštajući se Križevom, zagubljenog Splita ("Merjane, Merjane", "Dojdi u krilo moje"...), jasno apstrahirajući tri posljednje numere s CD-a. I još nešto, ne manje bitno – ovo je jedan od zaista rijetkih albuma snimljenih u primjerenijem prostoru od studija, u akustički upotrebljivom samostanu sestara službenica milosrđa ančela na Dobromu.

Utoliko je i vjerodostojniji, jer i zidovi uličica odzvanjajući pjevaju, za razliku od sterilnoga studija i nerazumijevanja mikrofona, bez obzira na to koliko bili moćni uključivati prostor.

IGOR BREŠAN

Čistilište

Vezano uza problematiku, treba imati na pameti sjećanja maestra **Euarda Tudora**, dugogodišnjeg ravnatelja Festivala, i njegova zapažanja vezana uz pjevanje koje nastojimo rekonstruirati i baštiniti, upravo po kriteriju klape Reful ("Ti si nestala tiho", "Dojdi u krilo moje"...). "Nije format određivao i odrađivao izvornost, nego karakter pjevanja." Ta lijenost sa sjetnim naratorima, bilo tenora ili baritona na koje se hvatao ostatak, "zbor", uprošćeno treći, temeljni glas. Bilo je to "čistilište", u kojima su se našli i oni s manje sluha, a željni pjesme i druženja, jer basovske su dionice bile lako pamtljive i najmanje zahtjevne. Pjevanje na kojemu je svojedobno inzistirao maestro **Vinko Lesić** s Filipom Devićem, boja je dokidala pjevački debalans. Dakle, tenorske i baritonske dionice uvijek su, bez alternacija, računale na jedinke oboružane spontanošću, one koje su određivale kako karakter pjevanja, tako i identitet klape.